Europos Parlamentas
2024-2029

Užsienio reikalų komitetas

2025/2166(INI)

10.9.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje ir Europos Sąjungos politika šioje srityje. 2025 m. metinis pranešimas
(2025/2166(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Francisco Assis

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 11

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje ir Europos Sąjungos politika šioje srityje. 2025 m. metinis pranešimas
(2025/2166(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2, 3, 8, 21, 23 ir 36 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 17 ir 207 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir kitas Jungtinių Tautų žmogaus teisių srities sutartis bei dokumentus,

– atsižvelgdamas į 2025 m. sausio 27 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose 2025 m.,

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 17 d. Tarybos priimtą 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje ir į 2023 m. birželio 9 d. priimtą jo laikotarpio vidurio peržiūrą,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 27 d. Tarybos išvadas dėl 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje suderinimo su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa,

– atsižvelgdamas į 2021–2025 m. ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo vykdant ES išorės veiksmus (LLVP III),

– atsižvelgdamas į 2004 m. birželio 14 d. Tarybos priimtas ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų,

– atsižvelgdamas į 2024 m. ES metinę ataskaitą dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje,

– atsižvelgdamas į Europos Parlamento skiriamą Sacharovo premiją už minties laisvę,

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. balandžio 2 d. rezoliuciją dėl 2024 m. metinio pranešimo dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje[1], taip pat į savo ankstesnes rezoliucijas dėl ankstesnių metinių ataskaitų,

– atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės

[1] OL C, C/2025/4390, 2025 9 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.

principų pažeidimų (vadinamosios skubios rezoliucijos), priimtas pagal Darbo tvarkos taisyklių 150 straipsnį, ypač į 2025 metais priimtas rezoliucijas,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi ES yra grindžiama pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms vertybėmis, kaip nustatyta ES sutarties 2 straipsnyje; kadangi ES veiksmai visame pasaulyje turi būti grindžiami žmogaus teisių visuotinumo ir nedalomumo principu, kaip nustatyta ES sutarties 21 straipsnyje;

B. kadangi ES vidaus ir išorės politikos nuoseklumas ir suderinamumas yra nepaprastai svarbūs siekiant veiksmingos ES žmogaus teisių politikos;

C. kadangi demokratinės sistemos yra tinkamiausios siekiant užtikrinti, kad kiekvienas asmuo galėtų naudotis savo žmogaus teisėmis; kadangi šiuo metu tik 29 proc. pasaulio gyventojų gyvena liberaliose demokratijose, o tai yra staigus sumažėjimas, palyginti su 52 proc. 2009 metais; kadangi visame pasaulyje plintantis autoritarizmas, neliberalizmas ir populizmas kelia grėsmę taisyklėmis grindžiamai pasaulinei tvarkai, žmogaus teisių apsaugai ir propagavimui visame pasaulyje ir vertybėms bei principams, kuriais grindžiama Sąjunga;

D. kadangi taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos teisėtumas, kurį ES stipriai remia, priklauso nuo to, ar laikomasi tarptautinių organų nurodymų, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijų ir Tarptautinio Teisingumo Teismo ir Tarptautinio baudžiamojo teismo nutarčių bei sprendimų; kadangi didėja precedento neturinti pasaulinė grėsmė, kad kylančiose ir tebesitęsiančiose konfliktinėse situacijose tokių nutarčių ir sprendimų, taip pat apskritai tarptautinės teisės, žmogaus teisių teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės nebus laikomasi;

E. kadangi, siekiant įveikti naujus iššūkius, su kuriais susiduria pasaulis, 2020–2024 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje buvo pratęstas iki 2027 metų ir turėtų būti pradėtas patobulinto 2028–2034 m. plano kartu su naująja daugiamete finansine programa (DFP) rengimo darbas;

F. kadangi žmogaus teisių gynėjai ir pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) yra nepaprastai svarbios sąjungininkės ES stengiantis visame pasaulyje apsaugoti ir propaguoti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę; kadangi viso pasaulio vyriausybės vis dažniau cenzūruoja, tildo ir persekioja savo darbą atliekančius žmogaus teisių gynėjus ir pilietinės visuomenės organizacijas;

Augančios grėsmės žmogaus teisėms ir demokratijai

1. dar kartą patvirtina 2025 m. balandžio 2 d. priimtame 2024 m. metiniame pranešime pareikštą savo poziciją dėl individualių žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių remiantis ES vertybėmis ir principais, kuriais grindžiama Sąjungos veikla tarptautinėje arenoje pagal ES sutarties 21 straipsnį; visų pirma pakartoja savo išvadas dėl moterų, vaikų,

migrantų ir pabėgėlių, religinių ir etninių mažumų ir visų asmenų, kurie dėl savo rasės, etninės kilmės, religijos, kastos, lyties, lytiškumo, negalios ar socialinės ir ekonominės padėties toliau patiria visų pirma užmaskuotus žmogaus teisių pažeidimus, teisių;

Demokratijos regresas

2. su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į blogėjančią pasaulinę žmogaus teisių padėtį ir akivaizdžiai spartėjančią demokratijos regreso tendenciją visame pasaulyje;

3. pabrėžia, kad prie šios demokratinio nuosmukio tendencijos prisideda kibernetiniai išpuoliai, dezinformacija ir klaidinga informacija, kurie dažnai naudojami kaip užsienio kišimosi priemonės, be kita ko, per rinkimus; pabrėžia esminę patikimų, nepriklausomų ir įvairių informacijos šaltinių bei kokybiškos žurnalistikos svarbą tvirtoms demokratinėms visuomenėms ir klestinčiai pilietinei erdvei; todėl yra labai susirūpinęs dėl didėjančių daugialypių iššūkių, su kuriais susiduria nepriklausoma žiniasklaida, įskaitant vis dažnesnius išpuolius prieš žurnalistus ir mažėjantį finansavimą;

4. pakartoja, kad pilietinei visuomenei tenka esminis vaidmuo siekiant klestinčios demokratijos, ir apgailestauja dėl viso pasaulio vyriausybių veiksmų, kuriais siekiama susiaurinti pilietinę erdvę, pavyzdžiui, priimant konkrečiai pritaikytus teisės aktus, kuriais siekiama apriboti nevyriausybinių organizacijų finansavimą ir suvaržyti susirinkimų laisvę;

5. atkreipia dėmesį į itin svarbų žmogaus teisių gynėjų darbą skatinant žmogaus teises; tačiau apgailestauja dėl to, kad išpuoliai prieš žmogaus teisių gynėjus dažnėja, o metodai, kuriais jie persekiojami savo šalyse ir už jų ribų, be kita ko, vykdant įvairių formų tarpvalstybines represijas, tampa vis sudėtingesni;

6. mano, kad, nors naujų ir besiformuojančių technologijų, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto (DI), naudojimas gali gerokai pagerinti žmonių gerovę, jų neribotas ar neapdairus taikymas taip pat kelia rimtą grėsmę demokratijai ir žmogaus teisėms; su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad veido atpažinimo technologijos, masinis skaitmeninis sekimas ir informacijos slopinimas gali būti naudojami kaip galingos prievartos priemonės;

Daugiašališkumas

7. yra labai susirūpinęs dėl to, kad daugiašalių institucijų darbui žmogaus teisių ir daugiašalės taisyklėmis grindžiamos tvarkos srityje kyla precedento neturinti grėsmė; stipriai apgailestauja dėl kai kurių šalių sprendimo pasitraukti iš Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos, taip pat dėl jų pranešimų, kad jos nedalyvaus visuotiniame periodiniame vertinime;

8. pažymi, kad šis nukrypimas nuo daugiašalio požiūrio į pasaulinę tvarką ne tik kelia grėsmę veiksmingam dabartinių krizių sprendimui, bet ir didina naujų krizių protrūkio tikimybę; pabrėžia, kad daugiašalė sistema, kurios pagrindas yra Jungtinės Tautos, tebėra veiksmingiausias būdas teisingai, tvariai ir principingai spręsti pasaulines problemas;

9. pabrėžia, kad vis stipriau plintantis tarptautinės teisės nepaisymas ir diskusijų dėl

tarptautinių teisingumo institucijų, pavyzdžiui, Tarptautinio Teisingumo Teismo ir Tarptautinio baudžiamojo teismo, politizavimas kelia egzistencinę grėsmę taisyklėmis grindžiamai pasaulinei tvarkai; reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio tarptautinės humanitarinės ir žmogaus teisių teisės nepaisymo ir poliarizacijos; apgailestauja dėl precedento neturinčių grėsmių, su kuriomis susiduria Tarptautinis baudžiamasis teismas, visų pirma dėl to, kad jo teisėjams ir darbuotojams nustatytos sankcijos; primena, kad tarptautinė teisė ir nepriklausomos kompetentingos teisinės institucijos yra ypač svarbios siekiant palaikyti tarptautinį teisingumą, užtikrinti atskaitomybę ir kovoti su nebaudžiamumu, o tai yra bet kokio susitaikymo proceso ir tvarios taikos prielaidos;

ES žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo ir apsaugos visame pasaulyje priemonių rinkinio vertinimas

2020–2027 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje

10. palankiai vertina tai, kad ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje terminai dabar yra suderinti su ES biudžeto ciklu, o tai turėtų padėti užtikrinti veiksmų plano prioritetų finansavimą; vis dėlto primena, kad atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą nebuvo remiamasi aiškiais lyginamaisiais standartais, todėl nebuvo pateiktos aiškios gairės, kaip pašalinti trūkumus; mano, kad nereikėtų toliau vilkinti ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje visapusiškos peržiūros ir kad atėjo laikas kuo greičiau pradėti nustatyti patobulinto plano parametrus;

11. mano, kad rengiant naują veiksmų planą turėtų būti konsultuojamasi su Parlamentu;

Išorės veiksmų žmogaus teisių ir demokratijos srityje finansavimas. Pagal 2028–2034 m. DFP pasiūlyta priemonė „Globali Europa“

12. palankiai vertina visų siūlomos priemonės „Globali Europa“ krypčių su žmogaus teisėmis ir demokratija susijusius tikslus ir pasiūlytą ES finansavimo išorės veiksmams padidinimą, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad kiti pagrindiniai pasauliniai paramos teikėjai stipriai sumažino skiriamas lėšas; vis dėlto labai apgailestauja dėl to, kad buvo išbraukta teminė žmogaus teisių ir demokratijos programa, kuri yra viena pavyzdinių žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo bei apsaugos visame pasaulyje srities ES priemonių, ir dėl to, kad nėra jai skirto biudžeto ir lėšų;

13. apgailestauja, kad bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis šalimis srityje nesama žmogaus teisių ir demokratijos sąlygų, kurios būtų veiksminga priemonė siekiant apčiuopiamo poveikio ES įsipareigojimui propaguoti žmogaus teises visame pasaulyje;

ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais

14. toliau mano, kad ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais yra vienas esminių ES išorės žmogaus teisių politikos balsų, prisidedančių prie jos matomumo ir nuoseklumo, glaudžiai bendradarbiaujant su visais ES organais;

ES prekyba ir tarptautiniai susitarimai su ES nepriklausančiomis šalimis

15. pabrėžia itin reikšmingą tarptautinių susitarimų, įskaitant asociacijos ir prekybos susitarimus, ir tokių priemonių kaip bendroji lengvatų sistema (BLS) ir speciali darnaus

vystymosi ir gero valdymo skatinamoji priemonė (BLS+) vaidmenį siekiant, kad žmogaus teisės ir demokratiniai standartai būtų ES santykių su ES nepriklausančiomis šalimis pagrindas, skatinant ir stebint, kaip laikomasi tokių standartų, ir įgyvendinant galimybę ES išorės politikoje numatyti žmogaus teisių sąlygas;

ES dialogai žmogaus teisių klausimais

16. pažymi, kad 2024 metais surengta 35 dialogai ir konsultacijos žmogaus teisių klausimais; mano, kad šie dialogai išlieka svarbi žmogaus teisių ir demokratijos skatinimo priemonė, tačiau apgailestauja, kad jie dažnai yra pavieniai įvykiai, o ne pagrindinis nuolatinio bendradarbiavimo žmogaus teisių srityje elementas santykiuose su ES nepriklausančiomis šalimis ir regionais; mano, kad yra galimybių stiprinti Parlamento vaidmenį dialogo procese; atkreipia dėmesį į tai, kad ES būstinėje vis dar nerengiami keli dialogai žmogaus teisių klausimais;

ES sankcijų priemonės ir įrankiai, įskaitant visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (Magnitskio aktas)

17. pakartoja pritarianti tam, kad visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas kartu su kitomis *ad hoc* sankcijų sistemomis būtų dažniau taikomas kaip pagrindinė politinė ES politikos priemonė, kuria propaguojama teisinė valstybė, demokratija bei žmogaus teisės ir kuri papildo kitas teismines priemones; vis dėlto primena dabartinės sprendimų priėmimo sistemos, susijusios su šių priemonių aktyvavimu, ribotumą ir lėtumą, taip pat vykdymo užtikrinimo mechanizmų spragas, kurios leidžia apeiti šias priemones;

ES parama žmogaus teisių gynėjams

18. palankiai vertina tai, kad 2024 metais pagal Žmogaus teisių gynėjų mechanizmą, finansuojamą pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ vykdomos Žmogaus teisių ir demokratijos programą, parama suteikta 10 050 žmogaus teisių gynėjų, kurie laikomi patiriančiais didelę riziką, iš kurių 51 proc. buvo moterys, ir per tą patį laikotarpį paramą 60-yje šalių gavo daugiau kaip 700 žurnalistų, kuriems gresia pavojus;

19. palankiai vertina 2024 metais atliktą ES vizų kodekso vadovo atnaujinimą, kuriuo siekiama tiksliau apibūdinti lankstų žmogaus teisių gynėjų atvejų nagrinėjimą siekiant asmenims, kuriems gresia pavojus, paspartinti prašymų išduoti trumpalaikę vizą teikimo procedūrą; tačiau apgailestauja, kad procedūros, pagal kurias žmogaus teisių gynėjams leidžiama naudotis tarptautine arba humanitarine apsauga, pavyzdžiui, gauti vizas, pernelyg dažnai yra sudėtingos ir nepritaikytos prie jų konkrečių poreikių, visų pirma galimybės užsienyje tęsti darbą žmogaus teisių srityje, taip pat kad būta rimtų ir žalingų vėlavimo išduoti vizas atvejų;

ES veiksmai daugiašaliu lygiu siekiant palaikyti pasaulinę taisyklėmis grindžiamą tvarką

20. palankiai vertina ES pastangas inicijuoti arba remti rezoliucijas Jungtinių Tautų žmogaus teisių taryboje ir Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje; yra susirūpinęs dėl to, kad ES nepriklausančių šalių pastarojo meto sprendimai sumažinti finansavimą

Žmogaus teisių tarybai jau turi apčiuopiamą poveikį jos gebėjimui įgyvendinti savo misiją;

21. palankiai vertina tai, kad Europos Taryba buvo priešakyje sprendžiant susirūpinimą keliančius klausimus ir spartinant pasaulinių normų ir standartų nustatymą keliose srityse, susijusiose su žmogaus teisėmis, pavyzdžiui, akademinės laisvės, teisininkų ir žurnalistų apsaugos, DI ir žmogaus teisių srityse;

22. palankiai vertina nuolatinę ES finansinę paramą Tarptautiniam baudžiamajam teismui ypač sudėtingu laikotarpiu tarptautiniam teisingumui; apgailestauja dėl to, kad nuolat vengiama aktyvuoti ES blokavimo statutą, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas būtų apsaugotas nuo eksteritorinio sankcijų poveikio;

Europos komandos principas ir parama demokratijai

23. pripažįsta, kad svarbu suderinti požiūrį į žmogaus teisių apsaugą ir propagavimą visose ES institucijose, įstaigose ir valstybių narių atstovybėse, dalyvaujančiose išorės veiksmuose, pirmiausia valstybių narių ambasadose ir ES nepriklausančiose šalyse reziduojančiose ES delegacijose, taip pat išnaudoti visą Parlamento potencialą; pabrėžia, kad lankstūs ir suderinti metodai turėtų išlikti įtraukūs, kad būtų galima užtikrinti, jog ES institucinė stabdžių ir atsvarų sistema veiktų visapusiškai; pabrėžia, kad Parlamentui tenka reikšmingas vaidmuo puoselėjant ES vertybes ir žmogaus teises, pavyzdžiui, per parlamentinę diplomatiją, tarpparlamentinius dialogus ir rezoliucijas; atkreipia dėmesį į keliose šalyse vykdomą Europos komandos demokratijos iniciatyvos darbą; mano, kad tvirtesnis Parlamento Paramos demokratijai ir rinkimų koordinavimo grupės, atitinkamų Komisijos generalinių direktoratų ir Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) bendradarbiavimas daug prisidėtų prie paramos demokratijai veiklos ES nepriklausančiose šalyse;

Rekomendacijos

24. ragina ES naudotis turimomis kovos su didėjančiais iššūkiais daugiašališkumui priemonėmis, siekiant užtikrinti, kad ir toliau būtų gerbiamas tarptautinių institucijų darbas; ragina ES ir jos valstybes nares didinti savo politinę ir finansinę paramą Jungtinių Tautų veiklai; pakartoja, jog reikia, kad ES ir jos valstybės narės daugiašaliuose forumuose reikštų vieningą poziciją; ragina ES delegacijas atlikti svarbesnį vaidmenį daugiašaliuose forumuose, o šiuo tikslu joms turėtų būti skirti tinkami ištekliai;

25. primygtinai ragina visas ES valstybes nares, taip pat kaip Jungtinių Tautų Chartijos, Romos statuto ir Europos žmogaus teisių konvencijos šalis visapusiškai laikytis kompetentingų tarptautinių teismų sprendimų; ragina ES primygtinai raginti ES nepriklausančias šalis, įskaitant jos pagrindines partneres ir potencialias šalis kandidates, tapti Romos statuto šalimis; pakartoja raginimą Komisijai skubiai aktyvuoti blokavimo statutą, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas būtų apsaugotas nuo sankcijų padarinių ir galėtų toliau veikti visiškai nepriklausomai; ragina valstybes nares kovos su nebaudžiamumu srityje taikyti visuotinę jurisdikciją;

26. ragina prireikus sistemingai kurti humanitarinius koridorius regionuose, kuriuose vyksta

karas ar kovos, kad civiliai gyventojai, kuriems gresia pavojus, galėtų išvykti iš konflikto zonos, ir griežtai smerkia bet kokius išpuolius prieš civilius gyventojus;

27. ragina Komisiją ir EIVT ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų plane po 2027 m. nustatyti aiškius rodiklius ir tvarkaraščius, kad būtų galima įvertinti sėkmę, sustiprinti ES vidaus ir išorės veiksmų suderinamumą ir geriau susieti veiksmų plane nustatytus prioritetus ir siauresnius lyginamuosius standartus;

28. ragina Komisiją ir EIVT didesniu mastu įtraukti pilietinę visuomenę ir geriau atsižvelgti į konsultacijų rezultatus rengiant ir įgyvendinant išorės žmogaus teisių politiką, įskaitant konsultacijas su vietos atstovais, kurie yra kuo arčiau įgyvendinimo lygmens;

29. ragina būsimoje DFP aiškiai numatyti žmogaus teisėms ir demokratijai skirtą biudžetą; pabrėžia, kad ES biudžetas turi būti apsaugotas ir išorės reikmėms, taip pat kad biudžetas yra svarbus svertas siekiant, kad šalys partnerės tinkamiau laikytųsi žmogaus teisių ir demokratinių standartų; todėl ragina į naująją ES nepriklausančių šalių partnerių finansavimo priemonę „Globali Europa“ įtraukti taisyklę dėl žmogaus teisių ir demokratijos sąlygų;

30. ragina ES institucinius partnerius ieškoti naujų būdų pagerinti sprendimų priėmimą, įskaitant balsavimą kvalifikuota balsų dauguma, ir, kai taikomas lankstesnis požiūris, pavyzdžiui, Europos komandos metodas, užtikrinti pakankamas žmogaus teisių garantijas;

31. ragina stiprinti dialogus žmogaus teisių klausimais nustatant aiškius lyginamuosius standartus ir rezultatus, kad būtų galima aiškiai apibrėžti ir įvertinti pažangą per kiekvieną atitinkamą dialogo raundą;

32. ragina stiprinti bendradarbiavimą su Europos Parlamentu svarstymų procese iki dialogo; be to, pabrėžia, kad ES turi toliau daryti spaudimą, kad dialogai būtų rengiami ES būstinėje; mano, kad pilietinės visuomenės ir nacionalinių žmogaus teisių institucijų vaidmuo stebint šių tikslų įgyvendinimo pažangą turėtų būti savarankiškas;

33. ragina ES siekti sukurti europines ir tarptautines priemones, kuriomis asmenims, nukentėjusiems nuo įmonių padarytų žmogaus teisių pažeidimų, būtų užtikrinta teisė kreiptis į teismą ir veiksminga teisinė gynyba; ragina veiksmingai ir visapusiškai įgyvendinti dabartines ES taisykles dėl atsakingo įmonių elgesio žmogaus, darbo ir aplinkos teisių srityje, pavyzdžiui, Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvą[2] arba Reglamentą (ES) 2024/3015 dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje[3];

34. dar kartą ragina Tarybą kuo greičiau suteikti ES plataus užmojo įgaliojimus įsitraukti į vykstančias derybas dėl Jungtinių Tautų teisiškai privalomos priemonės, kad įmones

[2] 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1760 dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir Reglamentas (ES) 2023/2859, (OL L, 2024/1760, 2024 7 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).
[3] 2024 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/3015 dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937, (OL L, 2024/3015, 2024 12 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

būtų galima patraukti atsakomybėn už jų padarytus žmogaus teisių pažeidimus;

35. ragina ES įvertinti priemonių rinkinio veiksmingumą kovojant su dezinformacijos kampanijomis prieš ES, visų pirma šalyse, kurios gauna didelę ES humanitarinę pagalbą ir paramą vystymuisi, ir narystės ES siekiančiose šalyse kandidatėse;

36. ragina sistemingai įgyvendinti *ex ante* ir *ex post* žmogaus teisių vertinimą ir į ES susitarimus su ES nepriklausančiomis šalimis įtraukti griežtas nuostatas dėl žmogaus teisių, kartu nustatant aiškius vertinamuosius standartus ir procedūras, kurių reikia laikytis pažeidimų atveju; ragina Komisiją ir EIVT užtikrinti, kad būtų aktyviai stebimos ir veiksmingai vykdomos galiojančių tarptautinių susitarimų nuostatos dėl žmogaus teisių, ir pagerinti komunikaciją su Parlamentu dėl svarstymų ir sprendimų, susijusių su šiuo vykdymo užtikrinimu; pakartoja, kad, šalims partnerėms nuolat pažeidžiant nuostatas dėl žmogaus teisių, be kita ko, įtvirtintas BLS+ programoje, ES turėtų greitai ir ryžtingai reaguoti, taip pat ir sustabdydama atitinkamus susitarimus, jei kitos galimybės pasirodytų neveiksmingos;

37. ragina sukurti skundų nagrinėjimo portalą pagal ES prekybos ir finansines priemones, jei įmanoma pritaikant Komisijos vieną bendrą prieigą taip, kad būtų galima pateikti skundus dėl nuostatų dėl žmogaus teisių nesilaikymo; pabrėžia, kad šis portalas turėtų būti prieinamas, pritaikytas piliečiams, skaidrus ir atviras poveikį patiriantiems ES nepriklausančių šalių piliečiams;

38. dar kartą ragina pirmenybę teikti kovai su korupcija, kuri yra vienas iš veiksnių, sudarančių sąlygas išpuoliams prieš žmogaus teises ir demokratiją; primygtinai ragina Tarybą pagaliau patvirtinti kovos su korupcija sankcijų režimą, kuris yra vienas ilgalaikių Parlamento prioritetų;

39. pabrėžia, kad, siekiant išnaudoti visą ES gairių dėl žmogaus teisių gynėjų potencialą, reikia atlikti išsamią peržiūrą, kad būtų galima spręsti vis sudėtingesnio žmogaus teisių gynėjų persekiojimo ir bauginimo problemą, įskaitant skaitmenines grėsmes ir tarpvalstybines represijas; ragina plačiau taikyti ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą – ES Magnitskio aktą, siekiant nustatyti sankcijas asmenims, kurie persekioja arba baugina žmogaus teisių gynėjus, įskaitant aplinkos ir žemės naudojimo teisių gynėjus;

°

° °

40. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininkės pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES specialiajai įgaliotinei žmogaus teisių klausimais, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 80-osios sesijos pirmininkei, Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos pirmininkui, Jungtinių Tautų vyriausiajam žmogaus teisių komisarui ir ES delegacijų vadovams.

AIŠKINAMOJI DALIS

Kiekvienais metais Europos Parlamentas priima tris metinius pranešimus dėl ES užsienio, saugumo ir gynybos bei žmogaus teisių politikos.

Parengiami šie trys pranešimai:

- „Bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimas. 2025 m. metinis pranešimas“ (grindžiamas Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio politikai ataskaita Europos Parlamentui dėl bendros užsienio ir saugumo politikos). Tai yra AFET komiteto kompetencija,
- Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje ir Europos Sąjungos politika šioje srityje. 2025 m. metinis pranešimas (grindžiamas ES metine ataskaita dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje). Tai yra DROI pakomitečio kompetencija, ir
- Bendros saugumo ir gynybos politikos įgyvendinimas. 2025 m. metinis pranešimas (grindžiamas Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio politikai ataskaita Europos Parlamentui dėl bendros saugumo ir gynybos politikos). Tai yra SEDE pakomitečio kompetencija.

Šiuose pranešimuose stebimas ir vertinamas bendros užsienio ir saugumo politikos, įskaitant ES žmogaus teisių politiką ir bendrą saugumo ir gynybos politiką, įgyvendinimas. Jie yra vienas pagrindinių Europos Parlamento indėlio į ES užsienio politikos formavimą elementų, ypač kiek tai susiję su Lisabonos sutartimi Europos Parlamentui suteikta didesne teise tikrinti. Ypač svarbu, kad Europos Parlamentas reaguotų į kitų institucijų metines ataskaitas, kai tik jos paskelbiamos.

Šiame pranešime daugiausia dėmesio skiriama ryškiausioms tendencijoms, susijusioms su žmogaus teisių ir demokratijos problemomis, ir ES išorės politikos priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad Sąjunga ir jos valstybės narės propaguotų ir apsaugotų žmogaus teisių visuotinumą ir nedalomumą visame pasaulyje, vertinimui.

Šiuo pranešimu prisidedama prie vykdomo pasirengimo naujam veiksmų planui žmogaus teisių ir demokratijos srityje laikotarpiui po 2027 metų, įvertinant dabartinį ES priemonių rinkinį žmogaus teisių ir demokratijos srityje ir teikiant rekomendacijas kitoms ES institucijoms dėl tolesnio jo plėtojimo.